

UPOZORNĚNÍ PRO STUDENTY a návštěvníky www

Abychom vyhověli žádostem z řad studentů, předkládáme textovou část prezentací vybraných přednášek z patologie pro usnadnění orientace v přednášené látce. **Nejedná se v žádném ohledu o učební text**, ale pouze o doprovodná hesla, případně o krátké orientační texty nebo schémata, které tak není potřeba, považoval-li by to někdo za nutné, při přednášce opisovat.

To však nebylo nutné ani doposud – přednášky vnímáme jako jedinečný moment vysokoškolského studia, při kterém je možné vysvětlit a diskutovat vybranou problematiku v kontextu širším než umožňuje učebnicový text a nabídnout přemýšlivému studentovi nahlédnout hlouběji do problému a vyzdvihnout důležité nebo kontroverzní momenty.

Předkládaný materiál na veřejném www našeho pracoviště tedy v žádném případě nenahrazuje výklad učitele a jeho komentář a nenahrazuje obrazovou dokumentaci, na které je většina přednášek postavena. Výklad učitele a jeho obrazová dokumentace představují pilíř pro pochopení patologie.

Pro nezainteresovaného studenta, který se přednášek neúčastní, nebo pro osobu, která otevírá dokumenty jako neúčastný návštěvník webových stránek, **neslouží níže uvedená heslovitá dokumentace jako studijní materiál, ani nemůže sloužit k posuzování kvality výuky na naší fakultě.**

kolktiv učitelů Ústavu patologie a molekulární medicíny 2. LF UK a FN v Motole, Praha

NEUROINFEKCE

J. Zámečník

TERMINOLOGIE

CNS

- meningitis (pachymeningitis + leptomeningitis)
- encefalitis, absces
- myelitis
- meningoencefalomyelitis

PNS

- radikulitis (polyradikulitis)
- neuritis (polyneuritis)
- polyradikuloneuritis

- hematogenní
- per continuitatem (otogenní, rhinogenní, OM)
- přímou infekcí při traumatu, punkci
- perineurální propagace (lyssa, herpes)

Bakterie

↳ hnisavá meningitis, absces mozku

Viry

↳ encefalitidy, serózní meningitidy

Plísňe

↳ granulomat. meningitis, abscesy, vaskulitidy

Paraziti

Priony

MENINGITIDA

Pachymeningitis

epidurální absces
subdurální empyém

Leptomeningitis

Hnisavá

Serózní ("aseptická", - viry; Borrelie; Leptospira...)

Granulomatózní (TBC, plísňě)

L. chronica productiva

Hnisavá leptomenigitida

- překrvení + hnisavý exsudát
- překrvení plexus chorioideus

meningokok, H.influ. - baze
pneumokok - konvexity

- obecné projevy infekce
- výrazný **meningeální syndrom**
bolesti hlavy, fotofobie, iritabilita, zastřené vědomí,
⊕ meningeální příznaky
- u kojenců vyklenutá, pulzující fontanela

LIQUOR: zkalený, ↑neutrofilů, ↑proteinů

KOMPLIKACE

Pozánětlivá obliterace arachnoideálních granulací

Hyporesorpční hydrocefalus

Tromboflebitis splavů

Absces mozku

- zvýšení ICP
- sepse, septický šok
- přechod na mozkovou tkáň
destrukce vitálních center

novorozenec → **EC + Proteus**
Str. agalactiae
(Listeria monocytogenes)

kojenci nad 4 měsíce → **Haemophilus influenzae**

děti a mladí → **Neisseria meningitidis**

starší → **pneumokoky**
Staf., Strept.
Listeria monocytogenes

IMUNODEFICIENTNÍ → **plísňě – hl. kryptokok**
paraziti - améby

Neisseria meningitidis

- asympt. nosiči >10%
- epidemická meningitida – hl. kolektivy
- hl. zima, jaro
- ID: 1 - 8 dní

1. fáze - faryngitida
2. bakteriémie
3. **meningokoková sepse**
meningokoková meningitida

Neisseria meningitidis

nosohltan → krev → plexus chorioideus → pleny

1. pyogenní bakterie – hnisavý zánět
2. endotoxin TNF + komplement + koagulační kaskáda
DIC + šok
3. cirkulační změny
  - trombocytopenie – petechie
  - hypoxie a infarkty – gangrény akrálních částí
  - hemoragická nekróza nadledvin – WFS
4. vzácněji systémové hnisavé komplikace
artritida, myokarditis, pneumonie

ABSCESES MOZKU

otogenní - mastoiditidě

hematogenní

plíce (bronchiektazie)

kosti (osteomyelitis)

srdce (endokarditida)

přestup z meningitidy

- expanzivní proces - zvýšení ICP
- destrukce
- sepse

- hnisem vyplněná dutina
- až několik cm v průměru
- později pyogenní membrána

KOMPLIKACE

tromboflebitis splavů
meningitis
pyocephalus

zpočátku - ohraničená nekróza
s mikrotrombózami a neutrofily na periferii

↓
vyvinutý absces

hnis
+ 3 vrstvy ve stěně:

- neutrofily a fibrin
- granulační tkán
- glióza

VIROVÉ ENCEFALITIDY

TROPISMUS virů:

lokalizace – HSV

typu buněk – rabies – neurony

JCV - oligodendroglie

ROZDÍLNÁ MANIFESTACE

×

PODOBNÁ MORFOLOGIE

1. plášťové perivaskulární lymfocytární infiltráty

2. gliové uzlíky

3. Neuronofagie

4. INKLUZE

Polioencefalitidy

- většinou predilekční lokalizace
economo, vzteklna, HSV, CMV, polio

Panencefalitidy

= pouze šed' x disperzně
= bez predilekce
arbo (SKE)

(Leukoencefalitidy)

RABIES - LYSSA

vzteklina

RNA - rhabdovirus
zoonóza, rezervoár: infikovaná zvířata

přenos - pokousáním
--> perineurální propagace viru
1-3 mm/hod

"Lyssa furibunda - vzteklna zuřivá"

inkubace 3 - 8 týdnů i více

1. prodromy - pálení, aerofobie, deprese
2. excitační stadium - neklid, hypersalivace, hydrofobie, generalizované křeče
3. paralytické stadium - hyperpyrexie

za 3-4 dni spasmus nebo obrna
dýchacího svalstva + hyperpyrexie
--> smrt (100% úmrtnost)

- neuronální degenerace
- zánětlivé infiltráty
- inkluze

kmen, mesencefalon, diencefalon

- pyramidové b. hippocampu
- Purkyňovy bb.
- BG, mezimozek

intraplazmatická eozinofilní
Negriho tělíska

Poliomyelitis anterior acuta

= dětská obrna, Heine-Medinova nemoc

- enterovirus (poliovirus)
- zdroj: nemocný člověk
- fekálně orální přenos

1. alimentárně enterální fáze —> mírná gastroenteritis

↓ 10%

90%

2. virémie

↓ 2%

- inaparentní infekce 95%
- serózní meningitis
- encefalomyelitis
- paralytická forma 1%

3. CNS

Poliomyelitis anterior acuta

1% paralytická forma --> postižení motorické šedi

míšní motoneurony
motorické formace kmene
gyrus precentralis

CHABÉ OBRNY

↓
trvalé následky

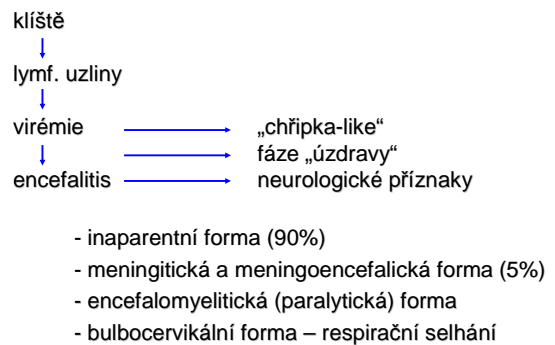
ARBO-virové encefalitidy

- přenos hmyzem
- má zvířecí rezervoár

Středoevropská klíšťová encefalitis (SKE)

- klíšťata + alimentárně
- rezervoár - hlodavci
- u nás častá infekce, probíhá benigně

ARBO-virové encefalitidy

Herpetická encefalitis

- nemusí být výrazný imunodeficit = i u předtím zdravých lidí

- HSV-1 - přímá propagace intraneurální
- HSV-2 - i hematogenně, novorozenec !
- Herpes zoster (VZV)

vstup: 1. z ggl. n. V
2. fila olfactoria

lokalizace: temporobazálně + frontobazálně
inic. psychiatrická symptomatika

charakter **hemoragicko - nekrotická encefalitis**

intranukleární oxyfilní Lipschützovy (Cowdryho) inkluze v neuronech i ve glii

Vzácnější encefalitidy

- **Cytomegalovirová encefalitis**
- **PML** - progresivní multifokální leukoencefalopatie
  - JC virus
- **HIV** encefalitida (AIDS-dementia complex)

Pomalé virové encefalitidy

- **SSPE** - subakutní sklerotizující panencefalitidy
  - spalničky
- **PZPE** - progresivní zarděnková panecefalitida
  - zarděnky